

การเดินทาง

จังหวัดสระบุรีมีการคมนาคมติดต่อระหว่างกรุงเทพฯ และระหว่างอำเภอต่างๆ สะดวกรวดเร็ว การเดินทางจากกรุงเทพฯ สระบุรี สามารถไปได้ทั้งทางรถไฟและรถยนต์

ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1 (มิตรภาพ) ถึงจังหวัดสระบุรี มีรถโดยสารประจำทาง บขส. ขึ้นจากสถานีขนส่งสายเหนือ รถออกทุกๆ 15 นาที รายละเอียดเพิ่มเติมสอบถามได้ที่ โทร. 936-3660, 936-3666

ทางรถไฟ จากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ (หัวลำโพง) มีรถไฟผ่านสระบุรีวันละหลายขบวน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง รายละเอียดสอบถามได้ที่หน่วยบริการการเดินทาง การรถไฟแห่งประเทศไทย โทร. 223-7010, 223-7020

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้ ตอนเหนือ ตะวันออก และตอนกลาง ของจังหวัดเป็นป่า มีเนินเขาสูงชันที่ราบสูง ซึ่งเหมาะในการปลูกพืชไร่ ตอนใต้และตะวันตกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเหมาะในการทำนา แม่น้ำที่สำคัญมีเพียงสายเดียวคือแม่น้ำป่าสัก ซึ่งนับว่าเป็นเส้นเลือดใหญ่ของจังหวัดสระบุรี โดยอาศัยน้ำใช้ในการเกษตรและประโยชน์อย่างอื่น แม่น้ำป่าสักไหลผ่านอำเภอมวกเหล็ก แก่งคอย อำเภอเมือง เสาไห้ ไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คิดเป็นความยาวประมาณ 105 กิโลเมตร นอกจากนั้นสระบุรียังมีคลองที่สำคัญหลายสาย เช่น คลองรพีพัฒน์ คลองเริงราง คลองวิหารแดง และคลองเพรียว เป็นต้น

ระยะทางระหว่างจังหวัดสระบุรี ไปจังหวัดใกล้เคียง

สระบุรี-นครราชสีมา	152	กิโลเมตร
สระบุรี-นครนายก	58	กิโลเมตร
สระบุรี-ปราจีนบุรี	86	กิโลเมตร
สระบุรี-ลพบุรี	46	กิโลเมตร

อาณาเขตและการปกครอง

สระบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดลพบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา และนครนายก
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มีพื้นที่ทั้งหมด 3,576.5 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ กับอีก 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอแก่งคอย อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง อำเภอหนองแซง อำเภอมวกเหล็ก อำเภอบ้านหม้อ อำเภอพระพุทธบาท อำเภอเสาไห้ อำเภอหนองโดน อำเภอดอนพุด และกิ่งอำเภอม่วงสามสิบ

สถานที่ท่องเที่ยว ในอำเภอเมือง

สวนพฤกษศาสตร์พุแค ตั้งอยู่ที่ตำบลพุแค บนถนนสายสระบุรี-ลพบุรี (ถนนพหลโยธิน) ห่างจากอำเภอเมืองสระบุรีประมาณ 17 กิโลเมตร มีบริเวณกว้างขวาง ร่มเย็น และมีลำธารไหลผ่าน เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

อุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในพื้นที่อำเภอแก่งคอย หนองแค วิหารแดง และอำเภอเมือง ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2524 อยู่บนเส้นทางกรุงเทพฯ-สระบุรี (ทางหลวงหมายเลข 1) ห่างจากตัวเมืองสระบุรีประมาณ 16 กิโลเมตร มีทางแยกทางขวามือเข้าได้ 2 ทาง คือ

ตรงกิโลเมตรที่ 102 เป็นทางลูกรังอัดแน่น ระยะทาง 9 กิโลเมตร และตรงกิโลเมตรที่ 104 เป็นทางลาดยางระยะทาง 9 กิโลเมตร เช่นกัน หรือนักท่องเที่ยวจะเดินทางโดยรถประจำทางไปยังตัวจังหวัดสระบุรี แล้วเหมารถจ้างไปอุทยานฯ ก็ได้

สภาพภูมิประเทศประกอบด้วยภูเขาน้อยใหญ่ มีที่ราบในหุบเขา ยอดที่สูงที่สุดคือ เขาคกร สูงประมาณ 329 เมตร จากระดับน้ำทะเล สามารถมองเห็นตัวเมืองสระบุรีและอำเภอใกล้เคียงได้อย่างชัดเจน สภาพป่าประกอบด้วยป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่เป็นสัตว์ขนาดเล็ก เช่น ไก่ฟ้า ไก่ป่า กิ้งก่า หมูป่า และนกชนิดต่างๆ ที่สำคัญได้แก่ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินทร ในบริเวณอุทยานแห่งชาติมีน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกสามหลั่น น้ำตกโพธิ์หินดาด และน้ำตกโตนรากไทร จากที่ทำการอุทยานฯ จะมีบริเวณที่จอดรถและทางเดินเข้าชม น้ำตกไม่ไกลนัก ประมาณ 300 เมตร และมีเส้นทางโยงถึงกันได้ โดยนักท่องเที่ยวไม่ต้องย้อนกลับทางเดิม ใช้เวลาไม่เกิน 2 ชั่วโมง

นอกจากนี้ยังมีสถานที่ที่น่าสนใจอื่นๆอีก ซึ่งต้องเดินเท้า จากที่ทำการเป็นระยะทางไกล ได้แก่ น้ำตกเขาแดง (800 เมตร) น้ำตกเกือกม้า (2 กิโลเมตร) น้ำตกโกรกอีเวอร์ (3 กิโลเมตร) น้ำตกนางใจ (6 กิโลเมตร)

สำหรับที่พัก มีค่ายพัก 2 ค่าย พักได้ค่ายละ 80 คน มีบริเวณเล่นแคมป์ไฟ ค่ายพักนี้อยู่ในสวนป่าไม่ไกลจากอุทยานฯ ที่พักสะดวก ปลอดภัย สำหรับนักท่องเที่ยวที่นำเต็นท์ไปเอง อุทยานฯ ได้จัดเตรียมที่กางเต็นท์ไว้เช่นกัน รายละเอียดเพิ่มเติมติดต่อ กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ โทร. 579-7223, 579-5734

อนุสรณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ของกองทัพญี่ปุ่น (เขาแดง) ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น มีอาณาเขตติดต่อกับวัดพระพุทธฉายด้านทิศใต้ มีสิ่งปลูกสร้างสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยทหารญี่ปุ่นได้สร้างไว้ มีโครงการจะปรับปรุงเป็นพิพิธภัณฑ์แสดงยุทธโศกกรรมสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เรือนจำ ที่กักขังเชลยศึก

พระพุทธฉาย ทางเข้าทางเดียวกับอุทยานแห่งชาติ

เขาสามหลั่น ที่กิโลเมตร 102 และกิโลเมตร 104 มีทางแยกขวามือ มีป้ายบอกทางไปพระพุทธฉาย เข้าไปประมาณ 5 กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายมือ มีป้ายบอกชัดเจน เป็นวัดอยู่เชิงเขาปลิว ตำบลหนองปลาไหล มีรอยพระพุทธรูปอยู่บนชะง่อนผา มีบันไดขึ้นไป รอบๆบริเวณ ร่มรื่นมากเหมาะเป็นที่พักผ่อน

ถ้ำศรีวิไล ภายในถ้ำมีพระพุทธเนาวรัตน์ ศิลปะแบบ สมัยเชียงแสน และยังมีหินงอก หินย้อย สวยงามมาก และสามารถเที่ยวชมทิวทัศน์ตามธรรมชาติ จะเห็นภูเขาสลับซับซ้อนสวยงาม ตั้งอยู่บริเวณวัดถ้ำศรีวิไล ตำบลหน้าพระลาน ระยะทางห่างจาก จังหวัด ประมาณ 22 กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยว ในอำเภอพระพุทธบาท

วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ที่ตำบลขุนโขลน ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรีประมาณ 28 กิโลเมตร มีทางเลี้ยวซ้าย ก่อนถึงอำเภอพระพุทธบาทเข้าไป 1 กิโลเมตร ปุชนิยมสถานที่สำคัญคือ “รอยพระพุทธบาท” ที่ประทับไว้ในแผ่นหินเหนือไหล่เขาสุวรรณบรรพต หรือ เขาสะจุจันทรคีรี ลักษณะของรอยพระบาทคล้ายเท้าคน กว้าง 21 นิ้ว ยาว 5 ฟุต ลึก 11 นิ้ว ค้นพบในสมัยพระเจ้าทรงธรรม พระองค์ทรงเห็นว่าเป็นรอยพระบาทตามลักษณะ 108 ประการ จึงโปรดให้สร้างมณฑปชั่วคราวครอบรอยพระบาทไว้ ต่อมาได้มีการสร้างต่อเติมกันอีกหลายสมัย

ลักษณะของพระมณฑป เป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ประกอบด้วยเครื่องยอดรูปปราสาท 7 ชั้น มุงกระเบื้องเคลือบสีเขียว มีชும்บันแถลงประดับทุกชั้น มีเสาด้านย่อมุมไม้สิบสองปิดทองประดับกระจกรับโดยรอบ ฝาผนังด้านนอกปิดทองประดับกระจก เป็นรูปเทพพนม และมีพุ่มข้าวบิณฑ์ บานประตูพระมณฑป เป็นงานศิลปกรรมประดับมุกชั้นเยี่ยมของเมืองไทย ทางขึ้นพระมณฑปเป็นบันไดนาคสามสาย คงจะหมายถึง บันไดเงิน บันไดทอง และบันไดแก้ว ที่ทอดลงจากสวรรค์ ห้วงนาคที่เชิงบันได หล่อด้วยทองสำริด เป็นนาค 5 เศียร บริเวณรอบมณฑปมีระฆังแขวนเรียงราย เพื่อให้ผู้ที่มานมัสการได้ดีเป็นการแผ่ส่วนกุศลแก่เพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย พระอุโบสถและพระวิหารต่างๆที่อยู่รายรอบ ล้วนสร้างตามแบบศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยา และตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์

นอกจากนี้ ในบริเวณวัดยังมีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระพุทธบาท ซึ่งเป็นที่เก็บรวบรวมศิลปวัตถุอันมีค่ายิ่ง อาทิ เช่น เครื่องทรงของสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม เครื่องลายครามสังคโลก เครื่องทองสำริดโบราณ ศาสตราวุธโบราณ รอยพระพุทธบาทจำลอง ยอดมณฑปพระพุทธบาทเก่า พัดยศของพระสมัยต่างๆ และท่อประปาสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ในปีหนึ่งๆ จะมีประชากรเป็นจำนวนมากจากทุกสารทิศ

ไปนมัสการรอยพระพุทธรูปด้วยความเลื่อมใส โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานเทศกาลนมัสการพระพุทธรูป ซึ่งปกติจัดให้มีปีละ 2 ครั้ง คือตั้งแต่ขึ้น 8 ค่ำ เดือน 3 จนถึงแรม 1 ค่ำ และตั้งแต่ขึ้น 8 ค่ำ เดือน 4 จนถึงแรม 1 ค่ำ

บ่อพรานล้างเนื้อ ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงพระพุทธรูป มีลักษณะเป็นบ่อหินขนาดย่อม ภายหลังได้มีการเปลี่ยนแปลง ก่อเสริมปากบ่อขึ้น ที่บริเวณปากบ่อมีรอยเขาคัน ใกล้กับบริเวณบ่อนี้ มีหินลาดและมีหลุมลึกลงไป มีขนาดเท่ากระป๋องนม น้ำที่ไหลจากหลุมนี้ถือกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ มีประวัติเล่ากันว่าพรานบุญ ผู้พบรอยพระบาทเป็นผู้นำเนื้อมาล้างที่บ่อ โดยคุกเข่าและก้มลงล้างเนื้อในบ่อ ส่วนหลุมขนาดกระป๋องนม นั้น คือรอยปีกหอกของพรานบุญ ซึ่งมีน้ำไหลอยู่ตลอดเวลา

สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก เป็นสถานที่ที่รักษาคนไข้ ติดยาเสพติดที่มีชื่อเสียง ตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาไปรงปราบ ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท ห่างจากตัวเมืองสระบุรี ไปตามเส้นทางถนนพหลโยธิน ประมาณ 25 กิโลเมตร สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกนี้ แม่ชีเมี้ยน ปานจันทร์ เป็นผู้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2500 ต่อมาเมื่อแม่ชีเมี้ยนสิ้นชีวิตลง หลวงพ่อจรรย์ ปานจันทร์ ซึ่งเป็นหลานได้เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจสืบต่อมา และได้รับรางวัล “แมกไซไซ” เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2518

สถานที่ท่องเที่ยว ในอำเภอมวกเหล็ก

สวนรุกขชาติมวกเหล็ก อยู่ห่างจากสระบุรี 37 กิโลเมตร เลี้ยวขวาไปตามถนนมิตรภาพทางเข้าซ้ายมือตรงข้ามกับร้ายขายผลิตภัณฑ์ขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) สวนรุกขชาตินี้อยู่ในเนื้อที่ 375 ไร่ อยู่กึ่งกลางระหว่างอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีกับอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีลำธารซึ่งมาจากต้นน้ำในป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ไหลผ่านลงสู่แม่น้ำป่าสัก และเป็นเส้นกั้นเขตระหว่างสองจังหวัดนี้ บริเวณสองฟากของลำธาร มีสะพานแขวนที่ดูหวาดเสียวแต่ปลอดภัย สำหรับท่านที่สนใจ ต้นไม้ดอกไม้สามารถขอพันธุ์ไม้ได้ฟรีจากศูนย์เพาะชำกล้าไม้ นครราชสีมา (มวกเหล็ก)

น้ำตกสวนน้อยหรือน้ำตกเจ็ดสวนน้อย ทางเข้าทางเดียวกับน้ำตกมวกเหล็ก เป็นทางลาดยางต่อไปอีก 9 กิโลเมตร เป็นน้ำตกหลายชั้น ธรรมชาติงดงามมีบริเวณเล่นน้ำกว้างขวาง และร่มรื่นกว่าน้ำตกมวกเหล็ก

ถ้ำดาวเขาแก้ว เป็นถ้ำมีจุดสีแดง สีดำ และสีน้ำตาล เกาะติดบนเพดานผาผนังบริเวณถ้ำ มีหินงอกหินย้อยเมื่อถูกแสงไฟ จะส่องประกายสวยงามมาก และยังมีฝูงค้างคาวพักอาศัยอยู่ภายในถ้ำเป็นจำนวนมาก ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 ตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จากเชิงเขาถึงปากถ้ำ ต้องปีนเขาขึ้นไปประมาณ 90 เมตร ระยะทางห่างจากจังหวัดประมาณ 75 กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยว ในอำเภอแก่งคอย

ผาเสด็จ เป็นหน้าผาที่รกรากที่ 5 เคยเสด็จมาประทับ เมื่อคราวสร้างทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-นครราชสีมา เมื่อ พ.ศ. 2438 อยู่ริมทางรถไฟหมู่ที่ 5 ตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย รัชกาลที่ 5 ได้ทรงจารึกพระปรมาภิไธย จปร. และ สผ. ไว้ ณ หน้าผาแห่งนี้ ระยะห่างจากจังหวัดสระบุรีประมาณ 30 กิโลเมตร ไปตามถนนมิตรภาพประมาณ 25 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตรงบริเวณโรงเรียนบ้านทับบอนไปตามถนนลูกรังประมาณ 5 กิโลเมตร

ถ้ำพระโพธิสัตว์ และถ้ำธรรมทัศน์ เป็นถ้ำที่มีภาพจำหลักรูปพระโพธิสัตว์ ศิลปะแบบสมัยทวารวดีและสถานที่บูชาจตุรพิมาน พระเจดีย์ทรงลังกา และยังมีหินงอกหินย้อย ตลอดจนบริเวณถ้ำยังเป็นแหล่งธรรมชาติมีพันธุ์ไม้ต่างๆ นานาชนิด สร้างความร่มรื่นสวยงามมาก ตั้งอยู่บริเวณวัดถ้ำพระโพธิสัตว์ หมู่ที่ 10 ตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย ระยะทางห่างจากจังหวัดประมาณ 32 กิโลเมตร (ตามทางหลวงหมายเลข 2) มุ่งสู่จังหวัดนครราชสีมา ประมาณ 15 กิโลเมตร มีป้ายขวามือเขียนว่า “วัดถ้ำโพธิสัตว์” เลี้ยวขวาตามทางลาดยางประมาณ 2 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทางลูกรังอีกประมาณ 9 กิโลเมตร ผ่าน “สำนักสงฆ์เจ้านาคราช” ไปสุดทางที่ “วัดถ้ำพระโพธิสัตว์”

ถ้ำพระธาตุเจริญธรรม เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ถ้ำพระธาตุบ่อปลา” บริเวณภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยตามธรรมชาติที่สวยงาม และมีพระพุทธรูปปางสะดุ้งมาร เป็นศิลปะแบบสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งอยู่บริเวณวัดถ้ำพระธาตุเจริญธรรม

ตำบลสองคอน อำเภอแก่งคอย ระยะห่างจากจังหวัดประมาณ 22 กิโลเมตร (ตามทางหลวงหมายเลข 2)

พระพุทธบาทน้อย เป็นรอยพระพุทธบาทจำลอง ลึกลงไปในดินกว้าง 1 ศอกเศษ ยาว 3 ศอก ตั้งอยู่ในบริเวณ วัดพระพุทธบาทน้อย ซึ่งตั้งอยู่ในหุบเขาหินปูน มีทัศนียภาพสวยงามแปลกตา ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรีประมาณ 20 กิโลเมตร ไปตามถนนมิตรภาพ เลี้ยวซ้ายเข้าอำเภอแก่งคอยข้ามสะพานอติเรกสาร เลี้ยวซ้ายไปตามถนนอติเรกสาร เลี้ยวขวาไปตามถนนสองคอน-พระพุทธบาทน้อย-พุดแค ประมาณ 7.5 กิโลเมตร ถึงวัดพระพุทธบาทน้อย

การล่องแม่น้ำป่าสัก ในอำเภอแก่งคอยสายแม่น้ำป่าสัก มีทัศนียภาพตามธรรมชาติตลอดริมฝั่งแม่น้ำสวยงาม รวมทั้งมีเขาตามแนวตลอดเส้นทางล่องแก่งที่แปลกตา คล้ายรูปสัตว์ต่างๆ สามารถพักผ่อนที่หาดผาหมีที่มีบริเวณกว้าง 2 ไร่เศษ นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อเช่าเรือได้ที่อำเภอแก่งคอย หรือติดต่อโรงแรมศุภาลักษณ์รีสอร์ท โทร. (036) 220066 กรุงเทพฯ โทร. 260-2223-6

สถานที่ท่องเที่ยว ในอำเภอเสาไห้

เสาธงให้ เป็นเสาไม้ใหญ่ตั้งอยู่ในศาลาโบสถ์วัดสูง ห่างจากที่ว่าการอำเภอเสาไห้ 500 เมตร มีประชาชนไปเคารพบูชากันมาก ถือกันว่าเป็นเจ้าแม่ เพราะสิ่งของที่นำไปบูชาเป็นของสตรีทั้งสิ้น มีประวัติเล่ากันสืบมาว่า เมื่อครั้งสร้างกรุงเทพฯ ได้มีการเกณฑ์เสาจากหัวเมืองต่างๆ เพื่อคัดเสาที่มีลักษณะงดงาม เพื่อจัดเป็นเสาเอก มีเสาดันหนึ่งลักษณะงดงามมากจึงได้ส่งล่องลงมาตามลำน้ำป่าสัก แต่มาเข้าไปเล็กน้อยได้มีการคัดเลือกไปก่อนแล้ว จึงได้เป็นเสาธง ซึ่งถ้าเสาดันนี้มาทันก็ต้องได้เป็นเสาเอกอย่างแน่นอน เพราะมีลักษณะใหญ่และสวยงามมาก เสาต้นนี้จึงเกิดเสียใจลอยทวนน้ำขึ้นมา และมาจมลง ณ ตำบลนี้ พอตกเวลากลางคืนชาวบ้านได้ยินเสียงร้องไห้ จึงได้ให้ชื่อตำบลนี้ว่า ตำบลเสาธงให้ ปัจจุบันเป็นอำเภอเสาไห้

วัดเขาแก้ววรวิหาร ตั้งอยู่ตำบลต้นตาล ทางฝั่งขวาของแม่น้ำป่าสัก เมื่อสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จประพาสหัวเมือง เมื่อเสด็จมาถึงอำเภอเสาไห้ได้โปรดให้ประทับพลับพลาบริเวณท่าหินลาด หน้าวัดเขาแก้ว ซึ่งเป็นสถานที่สวยงาม เงียบสงบ จึงโปรดเกล้า ให้บูรณะปฏิสังขรณ์ เสร็จแล้วโปรดให้สถาปนาเป็นอารามหลวง มีค่าเล่าลือกันว่าในวันดีคืนดีจะเห็นดวงแก้วสุกสว่างเหนือวิหารวัดเขาแก้วเสมอ ถือว่าเป็นการแสดงปาฏิหาริย์ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่บรรจุนองค์พระเจดีย์วัดเขาแก้ววรวิหาร

วัดสมุทรประดิษฐาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลสวนดอกไม้

ฝั่งขวาของแม่น้ำป่าสัก เป็นอารามหลวงมีภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถสวยงามมาก ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคมของทุกปีจะมีการแข่งขันเรือยาวประเพณี

บึงโจ้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า เป็นแหล่งน้ำทางธรรมชาติมีเนื้อที่ประมาณ 90 ไร่ สามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดทั้งปี มีทัศนียภาพสวยงามมาก ถือเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ขณะนี้ทางราชการได้ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่ง

บึงวัดเพชร ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านยาง เป็นแหล่งน้ำทางธรรมชาติมีเนื้อที่ประมาณ 53 ไร่ มีทัศนียภาพสวยงาม

สถานที่ท่องเที่ยว ในอำเภอวิหารแดง

เจดีย์พระคุณแม่ เป็นเจดีย์รูปทรงคล้ายพระปฐมเจดีย์ ภายในโดมมีรอยพระพุทธบาทจำลอง และรูปดอกบัวมีฐานรองรับ ล้อมรอบด้วยพระประจำวัน เจดีย์พระคุณแม่แห่งนี้ได้สร้างขึ้นเพื่อให้กุลบุตรกุลธิดาระลึกถึงและตอบแทนพระคุณแม่ ตั้งอยู่บริเวณวัดคลองใหม่ ตำบลหนองหมู อำเภอวิหารแดง ระยะทางห่างจากจังหวัดประมาณ 42 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 1 มุ่งสู่กรุงเทพฯ ผ่านหินกองและตลาดหนองแค ก่อนถึงสะพานรพีพัฒน์ มีทางแยกซ้ายมือบอกทางเข้าวัดคลองใหม่ เลี้ยวซ้ายผ่านที่ว่าการอำเภอหนองแค ประมาณ 15 กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยว ในอำเภอหนองแค

สวนนกตำบลไผ่ต่า ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 17 กิโลเมตร อยู่บริเวณบ้านลุงต้อม เหมือนแม่น้ อดีตผู้ใหญ่บ้าน บ้านเลขที่ 1 หมู่ 6 ตำบลไผ่ต่า อำเภอหนองแค บนเส้นทางพหลโยธิน (ทางหลวงหมายเลข 1) ถึงหลักกิโลเมตรที่ 84 ซ้ายมือมีป้าย "วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม" (ไผ่ต่า) เลี้ยวซ้ายประมาณ 800 เมตร บริเวณนี้เป็นที่อยู่อาศัยของฝูงนกพันธุ์ต่างๆ อาทิ นกเอี้ยงดำ นกกางเขน นกเขา นกกิ้ง นกกาน้ำเล็ก นกเขวก และนกกระยาง โดยฝูงนกเหล่านี้จะออกหากินตั้งแต่เช้าตรู่ และจะบินกลับรังในตอนเย็นใกล้ค่ำ ป่าไผ่บริเวณนี้มีเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัยของฝูงนกมากกว่า 50 ปี

สถานที่ท่องเที่ยว ในอำเภอบ้านหมอ

เมืองขิดชิน หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “เสนาราชนคร” ปัจจุบันเหลือเพียงเนินดินล้อมรอบ ตรงกลางเป็นโคกสูงเรียกว่า “โคกปราสาท” นอกจากนี้ยังมีผู้ขุดพบพระพุทธรูปนาครภพได้ที่บริเวณทำน้ำ ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นทำน้ำสำหรับกษัตริย์

เมืองขิดชินนี้ ชาวบ้านเล่ากันต่อๆมาว่าเป็นเมืองเมื่อครั้งพระรามมาปราบพนาสูร และได้ประทานที่ดินให้แก่หนุมานและสุครีพ หนุมานครองกรุงละโว้ (ลพบุรี) สุครีพครองเมืองเสนาราชนคร หรือขิดชิน

งานประเพณีของจังหวัดสระบุรี

ประเพณีตักบาตรดอกไม้ นับว่าเป็นประเพณีที่สำคัญของจังหวัดสระบุรี และมีแห่งเดียวของประเทศไทย โดยถือเอาวันเข้าพรรษา วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี จะมีประชาชนผู้เฒ่าผู้แก่ และคนหนุ่มสาวทั่วไป ต่างพากันไปทำบุญตักบาตรเนื่องในวันเข้าพรรษาที่วัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร ซึ่งตามประเพณีชาวพุทธทั้งหลาย เมื่อเสร็จจากการทำบุญตักบาตรในตอนเช้าแล้ว ประชาชนโดยทั่วไปก็จะพากันไปเก็บดอกไม้ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายต้นกระชายหรือต้นขมิ้น มีสีส้มเป็นดอกสีเหลืองหรือสีขาวเรียกว่า “ดอกเข้าพรรษา” ซึ่งดอกไม้ชนิดนี้ชอบขึ้นตามไหล่เขา และจะมีเฉพาะช่วงเข้าพรรษา โดยจะมีการตักบาตรดอกไม้ในตอนบ่ายของวันเข้าพรรษา บริเวณวัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร ตำบลขุนโขลน อำเภอบ้านหมอ

ประเพณีเจ้าพ่อเขาคอก เป็นงานประเพณีประจำปี หรือเรียกว่า “งานแห่เจ้าพ่อเขาคอก” โดยในงานนี้จะมีการแสดงอภินิหารต่างๆ ของเจ้าพ่อเขาคอก ควบคู่กันไปกับการทำพิธีลุยไฟ แห่สิ่งโตล่อโงะ และการแสดงงิ้ว ส่วนมากชาวจีนที่เป็นลูกศิษย์อยู่ทั่วประเทศจะเดินทางมาร่วมงานตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 4 รวม 4 วัน เป็นประจำทุกปี บริเวณวัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร อำเภอบ้านหมอ

ประเพณีแห่พระเขี้ยวแก้ว พระเขี้ยวแก้ว ชาวพุทธเชื่อกันว่าเป็นฟันของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งในวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 4 จะมีการจัดงานของชาวอำเภอบ้านหมอ โดยอัญเชิญพระเขี้ยวแก้วจากพิพิธภัณฑ์วัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร ออกแห่ฉลองรอบเมืองพระพุทธรบาท โดยมีความเชื่อว่า หากมีการแห่พระเขี้ยวแก้วแล้วจะสามารถบันดาลให้ประชาชนชาวพระพุทธรบาทได้รับความร่มเย็นเป็นสุข ทำมาค้าขายดีกันทั่วหน้า เป็นการจัดงานประจำปีของอำเภอบ้านหมอ

ประเพณีนมัสการรอยพระพุทธรบาท รอยพระพุทธรบาทค้นพบในสมัยพระเจ้าทรงธรรม ได้มีการสร้างมณฑปครอบรอยพระพุทธรบาทไว้ ปัจจุบันรอยพระพุทธรบาทตั้งอยู่ ณ บริเวณวัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร ตำบลขุนโขลน อำเภอบ้านหมอ ในปีหนึ่งๆ จะมีประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางไปนมัสการด้วยความเลื่อมใสศรัทธา ได้กำหนดให้มีการจัดงานนมัสการปีละ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เริ่มตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ ถึง 15 ค่ำ เดือน 3 รวม 15 วัน ครั้งที่ 2 เริ่มตั้งแต่วันขึ้น 8 ค่ำ ถึง 15 ค่ำ เดือน 4 รวม 8 วัน

ประเพณีกำฟ้า จัดให้มีขึ้นในวันสุกดิบ (วันขึ้น 2 ค่ำ เดือน 3) จะมีการละเล่นพื้นเมือง เช่น เล่นสะบ้า ชนไก่ เผาข้าวหลาม ฯลฯ ส่วนในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 จะมีการทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ข้าวปั้น เล่าประวัติบรรพบุรุษ ฯลฯ โดยจัดงานที่ตำบลไผ่หลิว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี เป็นประจำทุกปี

ประเพณีสงกรานต์สร้างน้ำเสานางตะเคียนวัดสูง อำเภอบ้านหมอ ให้ จัดให้มีประเพณีสงกรานต์สร้างน้ำเสานางตะเคียน (เสาร่องให้) เป็นประจำทุกปี ณ บริเวณหน้าอุโบสถ วัดสูง ตำบลเสาให้ ในวันที่ 23 เมษายนของทุกปี มีการทำบุญตักบาตร รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุและปิดทองเสานางตะเคียน

การแข่งขันเรือยาวประเพณีลุ่มน้ำป่าสัก อำเภอบ้านหมอ ให้ จัดให้มีการแข่งขันเป็นประเพณี ณ บริเวณทำน้ำหน้าท่าการอำเภอบ้านหมอ ให้ทุกปี โดยในวันเสาร์-อาทิตย์ สุดท้ายของเดือนกันยายน โดยเชิญเรือยาวจากจังหวัดต่างๆ แบ่งเป็นประเภทของเรือเป็น 4 ประเภท เข้าแข่งขันหาผู้ชนะเลิศ ถือว่าเป็นการอนุรักษ์ประเพณีของท้องถิ่นอย่างหนึ่ง

สินค้าพื้นเมืองและของฝาก

สระบุรีมีสินค้าพื้นเมือง ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถซื้อเป็นของฝากหรือของกำนัลได้หลายอย่าง มีวางขายอยู่ตามตลาดและร้านค้าทั่วไปในเมืองสระบุรี สินค้าประเภทแรกที่ทำได้ง่าย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์นมจากองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) สหกรณ์โคนมมวกเหล็ก และบริษัทเอกชนต่างๆ เนื้อหวาน เนื้อเค็ม กระทู้น้ำผึ้ง มะม่วงหนองแซง ส้มเขียวหวาน แดงโม น้อยหน้า ดอกกะหล่ำปลี สินค้าประเภทต่อมาคือ สินค้าพื้นเมืองประเภทงานฝีมือ ได้แก่ เครื่องจักสาน ผ้าทอพื้นเมือง ตำบลต้นตาล และตำบลท่าช้าง อำเภอเสนาให้ ครกหิน ผลิตภัณฑ์จากเครื่องหนัง สินค้าประเภทอุตสาหกรรม คือ ปูนซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์หินอ่อน กระเบื้องกระดาศกระเบื้องเคลือบและโมเสค

สำนักงานจังหวัดสระบุรี โทร. (036) 211458

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลางเขต 6

ถนนศรีสรรเพชญ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

โทร. (035) 245076-7 โทรสาร (035) 246078

พื้นที่ความรับผิดชอบ : พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง สระบุรี

4 ถนนราชดำเนินนอก เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100

โทร. 282-9773-6 โทรสาร 282-9775

เปิดบริการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น.